

MAMLAKATIMIZDA TADBIRKORLIK SOHASINI RIVOJLANTIRGAN HOLDA YANGI ISH JOYLARINI YARATISH MUHIM OMIL SIFATIDA

Barnoyev Olim Soliyevich

Jizzax Politexnika instituti, O‘zbekiston

***Annotasiya:** Mazkur maqolada O‘zbekistonda aholini ish bilan ta‘minlashni yanada yaxshilash va uning farovonligini oshirishning eng muhim yo‘nalishi sifatida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, xizmat ko‘rsatish va kasanachilik sohaslarini qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirishni rag‘batlantirish, ishlab chiqarish va ijtimoiy infratuzilmani yanada rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda.*

***Kalit so‘zlar:** tadbirkorlik, raqobat muhiti, talab va taklif, bozor konyunkturasi, bozor infratuzilmasi, antimonopol siyosat.*

Mamlakatimiz iqtisodiyotini taraqqiy ettirishda kichik biznes va tadbirkorlik alohida ahamiyat kasb etadi va hozirgi sharoitda uning roli yanada ortib bormoqda. Shu sababdan ham kichik biznes va tadbirkorlikni jadal rivojlantirish har qanday mamlakat iqtisodiyotining barqaror o‘shishini ta‘minlovchi asosiy bo‘g‘in va amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning ustuvor yo‘nalishi hisoblanadi. Iqtisodiyotda ro‘y berayotgan turli ijobiy o‘zgarishlar ko‘p jihatdan kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishi bilan uzviy bog‘liqdir.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta‘kidlab o‘tganlaridek: “...jiddiy va kundalik e‘tiborini talab qiladigan yana bir muhim yo‘nalish bor. Bu - xususiy mulk va tadbirkorlikni yanada rivojlantirish va ularning ta‘sirchan himoyasini ta‘minlashdir”.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son Farmoni bilan tasdiqlangan 2017-2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini

rivojlantirishning beshta ustuvor yoʻnalishi boʻyicha Harakatlar strategiyasining «Ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishlari» nomli bobida tadbirkorlik va biznesni rivojlantirish asosida yangi ish oʻrinlarini yaratish hamda aholining, eng avvalo, taʼlim muassasalari bitiruvchilarining ish bilan bandligini taʼminlash, ishsizlik darajasini kamaytirish vazifasi belgilangan.

Dunyo davlatlarining ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot tajribasidan yaxshi maʼlumki, har qanday mamlakatning iqtisodiyoti uni rivojlantirishning obʼyektiv qonuniyatlari, mavjud iqtisodiy salohiyat va imkoniyatlari, shu mamlakatda yashayotgan xalqning oʻziga xos turmush tarzi, tafakkuri, milliy qadriyat va anʼanalari, maʼnaviy boyliklari toʻla hisobga olingan, puxta iqtisodiy siyosat ishlab chiqilib, izchil amalga oshirilgan sharoitdagina barqaror va mutanosib rivojlana oladi. Investisiya sohasi — milliy iqtisodiyotning muhim sohalaridan biridir. U kengaytirilgan qayta ishlab chiqarishning surʼatlari va kulamiga faol taʼsir koʻrsatadi, ilmiy texnikaviy taraqqiyotni va axolining ancha qismini bandligini taʼminlaydi. Iqtisodiyotdagi tuzilmaviy oʻzgarishlar respublika ishlab chiqarish kuchlarining oqilona joylashtirilishi va rivojlanishi koʻpchilik xollarda uning qay axvolda ekanligiga bogʻliqdir.

XXI asr va yaqin kelajakda mamlakatimiz ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining barcha jabhalarini modernizatsiyalashsiz tasavvur etib boʻlmaydn. Iqtisodiyotnn modernizatsiyalash esa, oʻz navbatida, katta hajmdagn investisiyalarni talab qiladi.

Darxaqiqat, milliy iqtisodiyotimizning ravnaqi. fan-texnika taraqqiyoti, axoli bandligi investisiyalar bilan chambarchas bogʻliqdir. Ishlab chiqarishda tarkibiy oʻzgarishlarni amalga oshirish, uni intensiv rivojlantirish ham koʻp jihatdan investsiyalarga borib taqaladi. Xatto, iktisodiyot tarmoqlarida zamonaviy texnmka-texnologiyalarni joriy qilish va shu asosda raqobatbardoshlikka erishish, jaxon bozorlarini egallash. mamlakatimizning eksport saloxiyatini oshirishni investisiyalarsiz taʼminlashning iloji xam yoʻk. Qisqacha qilib aytganda, investisiyalarsiz modernizasiya ham, yangilanish ham boʻlmaydi.

Soʻnggi yillarda iqtisodiyotda izchillik bilan amalga oshirilayotgan tuzilmaviy

o'zgarishlar va modernizatsiyalash jarayoni investision faollikni ta'minladi. Mamlakatimiz iqtisodiyotiga kiritilayotgan jami xorijiy investisiyalar tarkibida jiddiy ijobiy o'zgarishlar sodir bo'ldi. Iqtisodiyotga xorijiy investisiyalarni jalb etishning tarmoq tarkibida jiddiy o'zgarishlar sodir bo'lmoqda. Iqtisodiyotni erkinlashtirish bosqichlarida iqtisodiyotga yunaltirilgan xorijiy investisiyalar tarkibida sanoat ulushi yetakchi o'rinni saqlab qolgan holda pasayish tendensiyasiga ega. Qishloq xo'jaligi tarmog'ini rivojlantirishga qaratilgan xukumatning say'-xarakatlariga qaramasdan sohaga yunaltirilgan investisiyalar ulushi tarmoq extiyojiga nisbatan pastroq darajada saqlanib turibdi. Makroiqtisodiy barqarorlikka erishilishi, iktisodiy va institusional isloxlarning chuqurlashtirilishi xamda mamlakatimizda investisiya muxitining yaxshilanishi investisiya faolligining sezilarli darajada kuchayishiga va iqtisodiyotimizga yunaltirilayotgan kapital qo'yilmalar xajmining o'sishi uchun imkon berdi.

Iqtisodiyotda investisiya hajmining yildan-yilga sezilarli ravishda usib borishi xamda muqarrar ravishda milliy ishlab chiqarish xajmining o'sishi orqali o'zining ijobiy natijalarini ko'rsatishiga imkon yaratmoqda. Davlat tomonidan investision faoliyatni rivojlantirishga berilgan e'tibor va qo'llab-quvvatlanish natijasida yalpi ichki mahsulot (YAIM) xajmi va investisiyalar miqdori o'sish suratlariga ega bo'ldi.

Ayni vaqtda mamlakatimizda investision faoliyatni rivojlantirish borasida sezilarli darajada ijobiy o'zgarishlar ko'zga tashlanayotgan bo'lsa-da, muammolardan holi emas. Jumladan: investsiyalashning asosi hisoblangan jamg'armalarning nisbatan past darajada ekanligi; qimmatli qog'ozlar bozorining rivojlanish darajasi sustligi; investision faoliyatni moliyalashtirish manbalarining nooqilona tarkibi; investision faoliyatni moliyalashni bozor mexanizmlarining yaxshi rivojlanmaganligi; tijorat banklarining investision kreditlash saloxiyati past darajada ekanligi; investision faoliyat taraqqiyotiga salbiy ta'sir etuvchi omillarning mavjudligi kabilar bunga misol bo'la oladi.

Xulosa qilib aytganda, yuqoridagi muammolarning samarali hal etilishi mamlakatimizda investision faoliyatning taraqqiy etishini ta'minlab, ko'pgina

ijtimoiy iqtisodiy vazifalarning muvaffaqiyatli bajarilishiga ko‘mak beradi. Investisiya jarayonining faollashtirilishi esa ishlab chiqarishni kengaytirish siyosatini amalga oshirishga, ilmiy-texnika taraqqiyotini jadallashtirishga, milliy mahsulotlarni raqobatbardoshligini ta‘minlash va uning sifatini oshirishga, ijtimoiy sohalarni yanada rivojlantirishga, ijtimoiy muammolarni bartaraf etishga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Uglu, R. S. S. (2021). Analysis of economic reforms increasing labour resources in the republic of uzbekistan. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(11), 390-396.

2. Расулов, Ш. (2022). ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МЕХНАТ РЕСУРСЛАРИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИНИНГ ЖОРИЙ ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ. *Экономика и образование*, 23(2), 227-232.

3. Расулов, Ш. (2022). МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МЕХНАТ РЕСУРСЛАРИНИНГ ЎРНИ ВА РОЛИ. *Экономика и образование*, 23(4), 149-153.

4. Расулова, Ш. Ф. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА БАНДЛИК МУАММОСИ. ИШСИЗЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ. *Global Science and Innovations: Central Asia (см. в книгах)*, 3(7), 22-25.

5. Расулова, Ш. Г. (2019). ВАЖНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕР ПО ПОВЫШЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ. *Актуальные научные исследования в современном мире*, (3-8), 95-100.

6. Расулова, Ш. Ф. (2019). ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА И ПОВЫШЕНИЕ ЕЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ

НАСЕЛЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Актуальные научные исследования в современном мире*, (3-8), 90-95.

7. Rasulova, S. G., & Obidova, F. Y. (2019). ISSUES OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT. *Theoretical & Applied Science*, (9), 426-429.

8. Rasulova, S., & Jabborova, Z. (2019). PRINCIPAL DIRECTIONS ON THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP. *International Finance and Accounting*, 2019(3), 18.

9. Расулова, Ш. Г. (2020). ПРИВЛЕЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИЙ. *Экономика и социум*, (2), 316-319.

10. Якубов, С. Ф., Гафуров, А. Т., & Расулова, Ш. Г. (2015). Вопросы активизации деятельности коммерческих банков в финансировании инвестиций. *Молодой ученый*, (3), 551-556.

11. uglu, R. S. S. . (2023). CRITERIA AND CHARACTERISTICS OF THE FORMATION OF LABOR RESOURCES IN A MODERN MARKET ECONOMY. *ARXITEKTURA, MUHANDISLIK VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR JURNALI*, 2(1), 56–60.

12. Файбуллаевна, Р. Ш. ., & ўғли, Р. Ш. Ш. . (2023). ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ БАНДЛИГИГА ҚАРАТИЛГАН ДАВЛАТ СИЁСАТИ. *ARXITEKTURA, MUHANDISLIK VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR JURNALI*, 2(1), 74–76.

13. Rasulov Shavkat Sharof uglu. (2022). ANALYSIS OF OPPORTUNITIES AND THE CURRENT STATUS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF THE USE OF LABOR RESOURCES IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *World Bulletin of Management and Law*, 10, 11-17.

14. Gaybullaevna, R. S. (2023). Construction Industry in Uzbekistan Is an Important Priority Network of the National Economy. *Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress*, 2(3), 69-71.

15. Gaybullaevna, R. S. (2023). Construction Industry in Uzbekistan Is an Important Priority Network of the National Economy. *Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress*, 2(3), 69-71.
16. Gaybullaevna, R. S. (2023). Methods for Assessing the Economic Efficiency of Investments in Construction. *European Journal of Higher Education and Academic Advancement*, 1(1), 95-98.
17. Gaybullaevna, R. S. (2023). Economic Efficiency of Investing in Construction. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 5(3), 94-97. Retrieved from <https://journals.researchparks.org/index.php/IJEFSD/article/view/4171>
18. Sharifa, R., & Mahliyo, K. (2023). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF ENTERPRISES AND THEIR APPEARANCES. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(5), 77-83.
19. Gaybullayevna, R. S. (2023). WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IS A FACTOR OF INCREASE IN OUR COUNTRY'S ECONOMIC WELFARE AND SOCIAL DEVELOPMENT. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(5), 73-76.
20. Gaybullayevna, R. S. (2023). MODERN FUNDAMENTALS OF FINANCIAL MANAGEMENT OF INVESTMENT ACTIVITY. *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE*, 2(5), 51-54.
21. Keldiyorovich, O. I., & Sharof o'g'li, R. S. (2023). PUL OQIMLARI TO'G'RISIDAGI HISOBOTLARNI TUZISHGA QO 'YILGAN TALABLAR. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 3(1), 276-283.